

સતપંથ-સાહિત્ય સિરિઝ નં. ૧ લો.

ધુળ ઉરાડે મુર્ય પર-જાય નહીં ઠંકાર્થ.
ઝગડી ઉઠે જગતમાં—સતપંથની સચ્ચાર્થ.

લેખક:—વરનેશ.

પ્રકાશક,
ધી દસ્તિમાઈલી સાહિત્ય મંડળી

તુરકથી
મિયાહીમ શુસખ વરનેશ,
મુબમ્બઈ નં. ૬.

૧૯૨૬ રૂ.

પ્રત ૧૦,૦૦૦

સંવત ૧૯૮૨ ઇ. સ. ૧૯૨૬ ડી. સ. ૧૩૪૪

કિંમત એક પૈસો.

છાપનાર.

ન શરીફ આં. સેક્ટરી ઇન ચાન્સ, ધી ખોળ સીંવી
ટીંગ પ્રેસ, ૧-૪ કોંગ્રી સ્ટ્રીટ બીમપુરા મુબમ્બઈ નં. ૬.

૧૩૦૪૨

છપાઈને બહાર પડેલી બુકો.

- ૨ સત્યંથની દેવીઓ
૩ આત્મ દર્શન
૪ એક પાદરીનું લેકચર

છપાય છે!   છપાય છે!!

- ૫ આકાશી સાંકળ
૬ એક રેલ્વે મુસાફર

તુરંત નામ નોંધાવો!

ધી ઇસ્માઈલી સાહિત્ય મંડળના
કાર્યવાહકોનાં નામો.

પ્રમુખ:—મુખી લાલજીભાઈ દેવરાજ.

સેક્રેટરી અને
અગ્નિચી } મીં તારમામદભાઈ રવજી.

પ્રગટકર્તા:—મીં માદામદભાઈ વલી નાઝર.

” મીં તુરમામદભાઈ ઝવેર.

લેખક:—મીં વરતેજ, . બચલ, મીં સીનફ
તથા બીજા મિશનરીયો પણ કામ કરતા રહેશે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય .

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૩૦૫૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ સત્સંધ્યા સંસ્કૃત

વિષય ધૃત્વિ : ૫૨

જાહેર-વતમાન પત્રોની

ઈસ્માઈલી ચર્ચા વાંચનારને!!!

વિનતી કે-આપનાં બહોળા અનુભવવાળા ધાર્મિક ભેગમાં અવાર નવાર ઇસ્માઈલી આગાખાની ખોળાઓની જમાતનાં રીતરિવાજ અને ધર્મ સંબંધી બુદ્ધિ બુદ્ધિ લેખકોએ ચર્ચા મુકી છે અલગત ! લેખોનું વાચન જાહેર હોવાથી અમારી કામ ખાતર તમે જે લેખનું રોકો છો તેમા તમારી એ લાગણી પ્રશ્નશનીય છે. તે સાથે અમારી કામમા સુધારા વધારાઓની પણ આવશ્યકતા છે. અને તે માટે અમારી કામ તરફથી એક ઇસ્માઈલી અઠવાડીક પત્ર નીકળે છે. છતાં આ જણાવવું કદાચ નકામું નીવડે, બીજા પત્રમા ચર્ચા કરનારાઓની નેમ અનુભવ સાથેની સુચના કરવાની હોત, તો બેશક ને માનને પાત્ર છે. પરંતુ અત્યાર પર્યંતના લેખો ઉપરથી એક કામ નરફ અને ધર્મ તરફ જે જે ઉપલક્ષ્યા દર્શાવી દીધા કરવામા આવી છે, તેમાં ભાગ્યેજ ખટપટ કે ફસાદ ઉભો થાય એવું નથી હોતું.

એક જાહેર પત્રકાર ઉપર કોઈ પ્રજાનાં વિકાગમાથી ચર્ચા આવે, તેને સારી નજરે જગા આપવામાં તેઓ ઠપકાપાત્ર નહીં ગણાય. તોપણ પુખ્ત અનુભવી અને લેખનુ સારાસારપણું સમજનાર અધિપતિની ફરજ છે, કે તેમાંથી નિસ્વાર્થ લેખો તારવી કાઢીને પછી જગા આપવી. અમારા પ્રિય લેખકોમાનો “તંજુરાનો તાર” અને “ઇસ્માઈલી ખેડારી” જેવી બાબતો જેટલી ઉપર ટપકેથી સુંદર અને સુવાળી છે; તેટલીજ ઝેરીલી છે. એ આપને એક વખત માલુમ પડ્યા પછી અમેને ઉમેદ છે કે, તેવાઓ તમારા વખતનો ઝેરભાગ લેઇ ન શકે.

પ્રથમ “તંતુરાનાનાર” ની બાબતમાં તેનાં ચુપ્ત લેખકે. ધર્માહલી ધર્મના ઉત્તમ સિદ્ધાંતોને ખોરવી નાખનારા અર્થો કરી અથવા મુળ વસ્તુ કાવ્યર્થથી લોપ કરી, જુદી તરજ દેખાડવા કોશિષ કરી છે.

“પ્રજ્ઞ-મિત્ર” તારીખ ૨૮ મી સપ્ટેમ્બર ૧૯૨૫ ના પેજ ૯ મે આવેલાં “ધર્મામ બેગમનાં કાવ્ય” પૃષ્ઠી “ ૧૦ ને ૧૧ ” મી કડીયોના લોપ કરી, તેને બદલે તે નબર ઉપર ૧૨-૧૩-નાં બરની કડીયો મુકી છે. (નીચે મુજબ કાળા પ્રગટ થયેલું છે.)

[સતપંથ જ્ઞાન સાગર ભાગ ૩ જે.]

૭૬ મું ગીનાન.

—૦૦૦—

[રચનાગ:-બીબી ધર્મામ બેગમ]

દરશન દિયો મારા નાથ—દાસી છું તેરી.

એજ દાસી તેરી સ્વામી તેરે દર ઉભીજી!

અરજ કરે છે જેરી હાથ-દાસી છું તેરી—૧

એજ! હાથ જેડીને શામી અરજ કરુંજી

હરદમ રહેજે મારે સાથ દાસી છું તેરી—૨

એજ! હરદમ શામી મારા રિદા માંડું જેજી

અલગા મ થાજે એક સાસ-દાસી છું તેરી—૩

એજ! સામી અલગા નથી તુને અલગા કરી નવ જાણીજી

આધરોઘટ બોલો છો મારા નાથ-દાસી છું તેરી—૪

એજ! સામી તેરે અંતડો અંત-તુંહીજી જાણીજી

સામી મારા માયા છો સમરથ-દાસી છું તેરી—૫

એજ! જુગા જુગ શામી મારા-હાગત ડિગારથાજી

ઉત્તમ સદા છે સતપંથ-દાસી છું તેરી—૬

મજુર સાહેબોનાં નામો જાહેરમાં ન મુકવાનો હેતુ, એ હોયો જોઈએ, કે તેમ કવચથી* ઇમામ બેગમ સાહેબા જેવણ સંવત ૧૯૧૦ માં સુબહ પાતે ઇસ્માઇલી ધર્મનાં અનુયાયી તરીકે પધારેલા હતાં. તેવણુ નિદાન હોવાથી ઇસ્માઇલી ધર્મ મતનો પ્રચાર પોતાના કાવ્ય કિર્તન મારફતે કરતા હતા. તેમના સાથે બે બોગ્ગ અદસ્થો હતા. જેઓ સારંગીમાં બીબી ઇમામ બેગમનાં રચેલાં કીર્તન વગાડી ગાઇ સંબળાવવા સાથે ફરતા હતા. એમ સત્તાવાર જાણવામાં આવ્યું છે.

મહાન ઇસ્લામ ધર્મની નિરમળ નાનીમ—ઇસ્માઇલી ફિક્રામાં હોવાનું, જે જે સિદ્ધાંતો વડે, તેઓ પ્રસિધ્ધ કરતા, તમા આવાં ભક્તિ હૃદયના બીબી સાહેબાના કાવ્યોને—ઇસ્લામના નામે એક તરફી રજુ કરવાની કોશિશ અલગત ઇસ્માઇલી ધર્મને ગર ઇસ્લામ કરનારી છે. કારણ કે ઇસ્માઇલી ધર્મ ખરી રીતે જોનાં પુદ્ગલ ધર્મ છે. તે તેને પાળનાર કદાપણુ હીન્દુ—મુસલમાનમાં પદાપાતી નજર રાખતો નથી, કે તેમ ઇસ્લામ ધર્મનો હિશ છે; જતાં અપુણું ઇસ્લામીયો—સનાતન ધર્મનાં સત્ય સિધ્ધાંતોને જુઠા માને છે, ઉપરાંત તેનાં દરેક વખતનાં કાવ્યના અર્થોમાં સુળ રદસ્થ તથા ઇષ્ટ, બુધ્ધિ પુર્વક ઇસ્માઇલી ધર્મનાં અનુયાયીઓનાં હૃદય ફુલાવે છે ! છેલ્લે “બુધ્ધિ” અવતારના જે જ્ઞાનનાં પાઠો રજુ કર્યા છે, તે જોટલા છે, તેટલા ઉત્તરોત્તર છે. પરંતુ અર્થ કરવામાં વાપરેલી બુધ્ધિ તીરસ્કારપાત્ર છે ! એટલુંજ નહીં, પરંતુ તેનાં રચનાર પીર સદરદીન સાહેબના હિંચ આશયને તેની પોતાની માનીનતા મુજબ ઉતારી પાડી—ધર્મ અનુયાયી જીગરને દુખાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે.

---

* આ માનવતા સચદ જ્ઞાનજ્ઞાનનાં બાહુને લગતી વધુ હકીકતો અમારી સાહિત્ય સીરીઝમાં હવે પછી વિસ્તારથી થશે. (વિષય.)

સંક્ષિપ્તમાં સુસ વાંચકનું જાહેર રીતે ખેંચેલું ધ્યાન-ઝેટલાજ માટે છે, કે અમારા ધર્મનાં બોધ કરતાં મહાન પીર સાહેબોનાં રચેલાં જ્ઞાન શાસ્ત્રમાં કુરઆન શરીફ માફક અથવા વેદ ને ગીતા માફક જાંબીર રહસ્ય સમાયેલું છે; તેને વગર સનદનાં યુગ્મનામ, પછી તે ગમે તે દરજ્જાને ધરાવનાર હોય, તેવાને ગેરલાભ લેવા જાહેરમાં જે સ્થાન આપો તે અટકાવો, એવાજ હેતુ વડે આ ચચાને પ્રસિધ્ધ કરી છે.

હવે-આ પરથી આપની સમજના ઉપર વિશ્વાસ મુકવામાં આવે છે, કે ધર્મ જેવી નાજુક બાબતમાં-છુપા હેતુ વડે બીજાનાં દીલ દુખવનારને આપ સાહેબ સુસ વાંચક અટકાવવા માફશે, બલકે તેની તેવી ઇચ્છાની સફાઈ માટે, 'અમારા ઇસ્માઈલી-એના સાધન વડે-અપાગેલા જવાબ સુધી તેની ઉપર વજન ન આપવામાં વાજ'મી પણું માનશે.

“ઈસ્લામ અને ઇસ્લામી” એના માનવંત લેખકની પ્રજા અમારા રીત રિવાજો માટે ચરચા કરવામાં શુદ્ધ બુદ્ધિ જણાય છે, પરંતુ શાસ્ત્રમાં કહેલું છે કે- [શ્લોક.]

કેવલં શાસ્ત્ર મુદસ્ય-નહી કર્તવ્યો હી નિષ્કૃય,
યુક્તિ હીને વિચારેતુ-ધર્મ નાશઃ પ્રજાયતેય.

એટલે-કે, બીજા શાસ્ત્રમાં લખાયેલું છેવટના નિષ્કૃય કરવાને ચોખ્ખ નથી, કારણ કે યુક્તિ વગરના વિચારથી ધર્મનો નાશ થાય છે.

એ મિસાલે અમારી ધારમીક અને સંસારી વિષયમાં બીજા શીરકાવાળાઓ રસ લે તે અજુકતું થઈ પડે, તેમાં નવાઈ નથી. પારકી પંચાતીમાં પડનારાઓને શિર પ્રથમ પોતાનાજ કુટુંબ અને પોતાનીજ કામનાઓ માટે, અનુભવ યુક્ત શિખામણુ દેવી લાજમ છે, તેટલી અવરનાઓ માટે કિનારો કરવો તે ઝડપજી છે.

મજકુર ભેખક કુસંગીત ધરાવનારાં દરેક બક્ષણો ધરાવે છે, બદકે તેવી ચરચા કરવાનો પોતાનો હક્ક ઉકમપ્રતી રજુ કરે છે. પરંતુ તેમની ચરચાથી પોતે શું ખોળ કામને નહીં કરી બતાવ્યો તે દેખાડશે, તો તેમને સરવાયામાં ટોટોબ દેખાશે. કારણ એ છે, કે દરેક કામ પોતપોતાનું પોત જેવું પોતે સમજી શકે તેવું દુરનાઓ હરગીઝ નહીં સમજે. આ ઉપરથી અમારું કહેવું અવિનય એમ છે કે, કામનાજ લોકો, પણ જ્યાં સુધી પુણું પણ અનુભવ ધરાવે નહીં ત્યાં સુધી તેઓ પણ ખરું સમજી શકતા નથી કે સુચવી શકતા નથી. અધાય વૈદો ચિકિત્સા કરવામાં ફતેહ મેળવનારા નથી; ધનવત્રીઓ તો જવલ્લે નીકળી આવે છે.

દાખલા તરીકે, અમારી ધારમીક ક્રિયા ઇસ્લામના ૭૨ ફિરકાઓમાં છે, તે અધા કરતાં તદ્દન અમગ અને નિરાણી છે. પરંતુ કામ પણ જાણી શકત નથી કે, તે કુરઆન શરીફથી નિકટ સંબંધ ધરાવનારા અને ખુદાઇ કલામના રહસ્યોથી ભરપૂર છે. જતા તે આહતી સારી લાગણીથી જોનારને પોતાનાં પક્ષપાતનાં લીધે, કદંગા અને ઇસ્લામથી નિરાળા લાગે!! જ્યાં સુધી તે વિષે તેના અનુભવીઓ ખુલાસો સ્પષ્ટ ન કરે ત્યાંસુધી તે હરગીજ સમજી શકાય નહીં તેવા છે.

હવે આવા સુદાઓ ઉપર પોતાથી કાતાહ નજરથી જે જે રીકા કરે તે વાજખી કેમ કહેવાય ?

એકાદ દાખલાથી તે સ્પષ્ટ થશે.

અમારી પવિત્ર ક્રિયા, જે ધર્મીજ ગુપ્ત આજ સુધી કરવામાં આવતી હતી, હવે તેને જાહેર કરવા જમાનો આવી લાગ્યો હોવાથી, તેના પ્રથમ મંત્ર તરફ ઇસ્લામીનું ધ્યાન ખેંચીશું, તેમજ નાવકે હોવાથી ઇસ્લામથી નિરાળું અને તિરસ્કાર બન્યું કહેશે.

તે મંત્ર એ છે કે:—“યુઃ વિશ્વતુ, ઝાઝ ખલ્લા, ડાળે ડાળે મહેશ્વર : પાને પાને રીખીસર દેવતા ! એ તુરાની વરખ સદા સુદૃઢ સહીસાચા—”

આ મંત્ર ધણોજ કીંમતી અમો માનીએ છીએ, બલ્કે પ્રુદાધ તુર પ્રાપ્ત કરવાના સાધન તરીકે મણીએ છીએ.

જો એક સાદો પણ ઇસ્લામી અને કેટલાક અમારા અગ્રણ્ય ઇસ્માઇલીઓ, જેઓ અમારા ધર્મમાં બહેમ, અને ખોટી આસ્થા માનનાર સુધારકો છે, તેને પણ હસવા સરખો એ મંત્રનો ફકરો લાગશે. બલ્કે ટીકા કરશે ને તિરસ્કાર પણ દેખાડશે.

આવી રીતે ટીકા કરનારની અજ્ઞાનતા હોવાથી, અમારે યુપજ રહેવું બહેતર હોય, કારણ કે “જવાબે જાહેલાં ખામોશી આશદ” અજ્ઞાનતાનો જવાબ યુપકીદી છે.

પરંતુ અમે, જો હવે એ યુપકીદીનો અર્થ જાહેરમાં ન સુકીએ, તો જાહેરમાં અવગણના કરાવવાનું તહોમત બોરવા સરખું થાય છે.

ઉક્ત મંત્ર એક હીંદુ શાસ્ત્રના સ્વરૂપમાં છે પરંતુ તે ખરી રીતે તો કુરઆને શરીફની પવિત્ર આયાતનાં તરજુમાને અમારા આપદાદાની ભાવિકનાનું સ્વરૂપ આપવાની અમારા માનવંત પીર સાહેબોને તબવીજ કીધી છે, કે જેમ કરવાને હવે રસુલે પ્રુદાનું ફરમાન છે.

હુદીસ-કલ્લે મુન્નાસા મિન્મા યાઅરફૂન-વ માદઅવનાં માયો-રિફ્ત: અંધમેકઝએમો હુલ્લાહો વર-રસુલા એટલે-તમે માણુસોથી એવા રૂપમાં વાત કરો, કે જેવા રૂપમાં તેઓનો ભાવ હોય, જેમાં ભાવ ન હોય, તેવું રૂપ સુકી દ્યો ! નહીં તો, તેઓ તમારા અલ્લાહને અને રસુલને જુઠં લાવશે.

આ ઉપરથી કહીપણ એ મતલબ સમજવાનો નથી, કે
આવી યુક્તિ વાપરવા જુઠાણું વાપરવામાં આવે.

મજકુર મંત્ર કુરઆને શરીરમાં હુબહુ સુરે માવડાની
આયાત ઉપરથી ગોઠવેલ છે કે.

આયાત:-શબરતુન મોખારકતુન અસલોહા સાબેતુન
વફરઝોહા ફિસ સમાએ.

એટલે— મુખારક ઝાડ કે જેનું મુલ ધણું મજશુત અને
તેની ડાળીયો આસમાનમાં ગયેલ છે મજકુર આયાતની તક-
સીર હ૦ ઇમામ મહમદ આકેર અ૦ ને પૂછવામાં, આવી,
તેમણે ફરમાવ્યું કે:—

તે ઝાડ હ૦ નથી મહમદ મુરતુફા છે ' તેનું થડ હ૦ અલી
છે. તેની ડાળીયો ઇમામો છે. ને તેનાં પાંદડાં મોમીનો છે.

અમારા પીરોની ઉપલી મતલબને હુબહુ હીદુશાઅ સમત
અમારા બપાવાઓને સમજવી કે—

થડ વિશ્વ ઝાડ અક્લા, ડાળે ડાળે મહેશ્વર ને પાને પાને
રિખસર દેવતા! એ નૂરાની વરખ સદા સુફળ સહીસાયા,

અમો કળીયુગમાં વિશ્વનું સ્વરૂપ હ૦ અલીનો દશમે
અવતાર માનીએ છીએ—અહાનું ચોથું રૂપ નથી મહમદને
માનીએ છીએ. જે માટે અલ્લોપનિષદનો ૩ જો શ્લોક.

અલ્લોર રસુલ મહમદર કબરરસ્ય.

એટલે—અલ્લાહના રસુલ (નખી) મહમદ (સાહેબ) મહાન
ગુરુ છે, જે ઝાડ રૂપ હ૦ રસુલના વંશમા પરંપરા ચલે રહેતા
ઇમામો શાખા રૂપ છે. ને રીખીસર એટલે જેને કુરઆનમાં મોમીન
(ઇમાન લાવનાર) ને ગણ્યા છે, એ ઝાડનાં પાતરાં રૂપ છે.
અને ફળ તે ઇમાનાનાં ઇમામના ફરમાન છે.

ઉપરાંત મોમીનનો સંબંધ જે પાંદડાથી બતાવ્યો છે, તે એટલે સુધી કે, જેટલી મોમીનોની સંખ્યા છે તેટલાજ એ ઝાડ ઉપર પાંદડાં છે! જે એક મોમીન ગુજરી જાય છે, તો તે ઝાડમાંથી એક પાતડું ખરી જાય છે. એક મોમીન જન્મે છે, તો એક પાતડું નવું ઉગે છે.

મજકુર આપાતની તફસીર—મકબુલ તરબુખાને તફસીવાળા કુરઆને શરીફમાં તેમજ હયાતુલ કાલૂપ ઉરદુ જુલ્દ ત્રીજામાં બનાવ બાકર મજલસી અલયહિર રહમાને દરજ કરેલ છે.

ઉપલાં નમુના ઉપરથી અમારી ધાર્મિક-ક્રિયાની ટીકા કરનારની મુખાબ જણાવ આવશે બહુ તેઓ કુરઆને શરિફના અસલ રહસ્યની સમજ વગરનાં અધાપામાં મરકરી કરવાનો અઝામ યુનાહ બ્હોરે છે. માટે અમે વિનયીયે છીએ કે, ઇસ્લામી શાસ્ત્રો અને ક્રિયા તરફ પોતાની હુશીયારી દેખાડનારે આંચકા ખાવો. એમાં ખુદાની ખુશનુદી સમજરી અને પોતાની બેહતરીના આમાલો ઉપર અમલ કરી આકેબતની આકરી જોખદારીમાંથી બચવા પ્રયત્ન કરવો.

આપ સુદ વાચક સમાજને તો ઉપલાં સંક્ષિપ્ત નમુનાથી ખાતરી થશે, કે જાહેર પત્રમાંજ મોટી મોટી કાલમો રોકનારાઓ અમારા શાસ્ત્ર વિશે કેટલા અજ્ઞાન છે? તે તેઓએ કેવી નકનો જેર લાભ લીધો છે. હવે અમારા સંસારીક રિવાજ તરફ પોતાની ટુંક ધૃષ્ટિથી સુચના કરનારા મી. દાસ (નદી પશ્ચ કામી ગંદકી પર ઉડનાર કાંસ) અને તેના જેવા બીજા લેખકો માટે જણાવવાનું કે:—

તે યરીબ અને બેકાર અથવા લાચાર ઇસ્માઈલી કુલ્દ બોલું વજૂન કરી તેમને મક્ક કરવા અલામજ કરે છે, તે ખોટા છે,

એમ અમારું કહેવું નથી. પરંતુ તેઓ જે માર્ગે દોરવે છે, તે માત્ર કહેવું ને કરવું એ બેમાં જે તફાવત છે, તેવો છે.

મજકુર લેખક ધારે છે તેવી ગરીબાઇ માટે ટેક બંગીને મદદ કરવા સાર, રીફીગ્મેશન કલ્યાને પોતાના જાત બાઈ માટે ફરજ સમજાવે છે આ પછુ એક દુરદેશપણાની ગેરહાજરીનુંજ પરિણામ છે.

અમારા રાહબર નામદાર આગાખાન સાહેબના અનુયાયીની ગણતરી, ખીજા લોકો મુજબ કરે છે, એ તેમના કોતાહ અક્કલ છે ! અમારા ગરીબ ને લાચાર દેખાતા બાઈઓ, જેઓ ખરેખરી રીતે દુનીયાદારીના સંકટમાં દશે ને ઇમાનદાર દશે, તેઓને પુછી જોવાથી માત્રુમ પડશે, કે તેઓ રીફીગ્મેશન કલ્યાના ગેર ઇસ્લામીને ઇસ્લામમાં દાખલ કરવાના કાર્ય માટે અપાતી રકમ-મંથી પોતાના નિભાવ માટે લેવા રાજી છે ? કે પોતાની તંગ-હસ્તીનું સંકટ છતાં મજકુર ખાતામાં પોતાના વખતનો ભાગ આપી, જાત મહેનતથી તે ખાતાની મદદ કરી આત્મિક શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા પસંદ કરે છે ? તેનો ખુવાસો જાતે પુછી જોશો તો પોતાના વિચારો અવસ્થ ફેરવવા પડશે.

નજરે પડતા ! વગર ધંધાના ગરીબ વર્ગમાં ઇમાનદારીનો જીસ્સો બે દરકાર તવંગરો અને સુધારક બહેખાંઓ કરતાં, હજારો દરજ્જે કીમતી હોય છે. ને તેઓ દુનીયામાં આવાપીવાની તંગી વખતે જેમ તેમ નિભાવી આખેગતની શાંતિની કદર કરનારા છે તેઓ નામદાર આગાખાન સાહેબને ધારમીક નજરે પોતાની કમાઈમાંથી ચોક્કસ હક આપવાની ફરજને સમજનાર છે, તેઓ નામદારના પૈસા લેવા કરતાં, બની શકે ત્યાં સુધી દેવામાંજ ધર્મ સમજનાર છે.

વળી પોતાની લાચારી દેખાડી, બીજાની મદદ મેળવવા માટે આંસુ ખેરવનારાઓ ધાર્મિક દીલ ધરાવનાર કદાચજ હશે! બદકે બીજાની સખાવતનાં ઉમેદવારો, હ. પેગમ્બરના હુરમાનથી વેગળ જઇ પોતાને હમેશના બીખારી હાલતમાં રહેવાનું પસંદ કરનારા સિવાય કોઇ નથી. મારા આ વિવેચનની કદર તેઓજ કરશે, જેઓ હાલની સખાવતનો જેર લાભ લેનારાથી વાકેફ હશે-તેની ખાત્રી માટે, ખોળ કામમાં જે થોડાક નિરાશ્રિત ફૂંડો છે, તેની વ્વતિ મુલાકાત લઇ તેમના કાર્યવાહકોને પુષ્ટી જોવાથી જણાશે કે, આવી રીતે જાહેરમાં મદદ મેલવવા દોડાદોડી કરનાર અને તેમાં તેના પાસે આંસુ ખેરવનારની અંગત હાલત તપાસતાં, એક કે બે હઝાર કે તેથી વધુ રકમો બ્યાબુ તરીકે, કોઇ બીજાજ આસામીને ત્યાં પડેલી હોય છે.

બીજા મગાવવાની હીમાયત કરનાર અમારા સુધારક લેખ-કોની સંકટ નિવારણ ફૂંડના નામે મિલ્લિ કરનારાઓ ખરી રીતે ગરીબ કુટુંબના અને કામના શત્રુઓજ દેખાશે બદકે નામદાર આગાખાન જેવા ધર્મશુદ્ધનાં પૈસા તરફ ડોળો રાખનારની હસદ ખોરીતુંજ કારણ માલુમ પડશે.

વળા ખોળ ગૃહસ્થો તરફથી નિરાશ્રિત ફૂંડો સ્થપાયલા છે, ને વધુની જરૂર માનનારાઓની બલામણ્યમાં, કયારેય પણ આગેવાન શ્રીમંતોને માટે કદીપણ કહેવામાં નથી આવતું, કે જેઓની કામભિમાન તરીકે મદદ કરવાની પ્રથમ જરૂરી છે. પરંતુ જ્યારે ત્યારે નામદાર આગાખાન સાહેબ, કે જેઓ પણ કામનાં શ્રીમંતો ને અથવા વેપારી ગૃહસ્થોને હુરમાવે છે, કે તમો તમારા જ્વતબ્રાહ્મણોને જોવાઈ મદદ કરવાની હુરજ સમજો. તે નામદાર પણ બીજાની સખાવત બોળ કામનો પોતાનો મુરીદ લે, એવું દુરએદેશ અને બહેતરીના કારણે પસંદ કરતા નથી.

બાકી વેપાર કે સાદા ધર્મે લગાડવા ને ઉન્નતીનાં રસ્તા બતાવતી
જોઈથી અનેક વખત નામદાર આગાખાન સાહેબે દુરમાવેલું છે,
છતાં કોણ ખ્યાન દીધે છે? શ્યા માટે તેવાઓને કોમી મદદ માટે
કહેવામાં નથી આવતું? કે જોયો બીજી કોમો માટે લાખો રૂપૈયા
ખર્ચીને જાહેરમાં માન પાન લેવા દોડ ધામ કરે છે.

આ રીતે ટિકાખોરા કોમી દુરઅંદેશ નથી, અથવા તો હસદ
અને કાતાફ ખ્યાલના લીધે, કોમનાં આસુ લુછવા કરતાં, વધુ રડાવવા
માગે છે! ને કોમમાં ધાર્મિક લાગણી દુખીને શીતનો ખરપા કરે છે,
અને તેટલા માટે તેવાઓને “ધર્મમાછલી” પત્ર તરફજ લલામણ
કરવાનું પસંદ કરેશો, જોથી બધી પંચાતી દુર થાય.

બુક વેચનારાઓને માટે !

અમારા સાહિત્ય મંડળ હસ્તક છપાયેલી બુકોનું જાહેર
વેચાણ કરનારાઓના માટે કમીશન આપવામાં આવશે, કારણ
કે અમારો હેતુ ધાર્મિક પ્રચારના સાધન તરીકે હોવાથી, તેવી
લાભકાત બતાવનારાઓને માટે ધણી સારી તક રહેશે, માટે
બુક વેચનારાઓએ આ બાબતમાં રૂબરૂમાં આવી દરેક બુકાસો
મેળવી જવો.

પ્રગટ કર્તા.

ધી ઈસ્માઈલી સાહિત્ય મંડળનો હેતુ.

આ મંડળનો હેતુ એ છે કે જમારથી ઇસ્માઈલીયા શીરકાનાં સિદ્ધાંતો અને ધર્મ અંશે ગુજરાતી લીપીમાં છપાઈ પ્રગટ થવા માડ્યા છે. ત્યારથી તથા તેનાં પ્રચારકનાં કાર્યને લઈ જે જે ધાર્મિક બાબતો જાહેરમાં ચર્ચાવામાં આવે છે તેથી સંતપંથ ધર્મના નામે ઇસ્માઈલી આગાખાનની ફીરકા વિષે તરફવાર ચર્ચા જાહેર અન્ય પ્રજાવર્ગમાં થતી સંભળાય છે, ને અમારા “ઇશાઅતે-ઈસ્લામ”નાં કાર્યની ફતેહચંદ કૈશીશીનાં લીધે અજળ રીતની વિશ્વતા કરતા જોવામાં આવે છે. અને તેની વાતોના ખોરાક તરીકે કેટલાક ખોળા સ્ત્રિયા ઇમામી ઇસ્માઈલીયા જમાતમાં ગણાતા ખુદ ખોળા લોકોજ સપુષ્ટ સમજની ગેરફાળરીનાં લીધે જાહેર ટીકાનાં કારણ રૂપ બને છે. તેથી “ઇસ્માઈલી સાહિત્ય મંડળ” તરફથી તેવા દરેક પ્રયત્નોનો “સતપંથ સાહિત્ય સીરીઝ” તરીકે ટુંકા જવાબની શુક મારફતે અટકાવવા અને અમારા શીરકાના નિરમળ સિદ્ધાંતો અન્ય ધર્મ પ્રેમીઓને સમજાય તેવા શુદ્ધ હેતુથી, આ સંસ્થા કાર્ય કરે છે.

“સતપંથ સાહિત્ય સીરીઝ” તરીકે શુકો નફો કરવાના હેતુ વગરજ તદ્દન સસ્તી પડતે કીમત વેચાશે. કે જેથી આ સંસ્થા જેટલો ખર્ચ કરે, તેટલો વસુલ થતાં બીજા વધુ શુકો પ્રગટ કરી સકાય, અને તેટલા માટે, ધર્મ પ્રેમી પ્રહરથોને આ સીરીઝની શુકો પ્રત્યે

મદદનો હાથ લાંબાવી સતપંથ સાહિત્યની ઉમ્મિદ તરફ પ્રેમ બતાવવા નમ્ર અરજ છે કે, મદદ તરફ માત્ર અમારી જુકો ખરીદી સ્કૂલ કે બીજી સંસ્થા બેંદ નરીકે વહેંચાવવી જો નવી નીકળતી સીરીઝ જુક માટે અગાઉથી ઇચ્છા જાહેર કરવામાં આવે તો મદદ કરનાર મહસ્થાનું નામ મજકુર જુક દાખલ કરીશું.

એક દરે અમારો આ સાદસ સત ધર્મની સાદિ મેવા કરવાનો અને સરની કામતે નાની નાની જુ પ્રગટ કરીને અન્ય ધર્મ પ્રિમીયોને સત્ય ધર્મ જ્ઞાનનો લાભ આપવાનો તથા અમા ટીકકારોને સુચ કરવાનો છે, તે સિધ થાઓ; એમ જગતનિયંતા પ્રાર્થના છે.

છપાય છે!   છપાય છે!!   છપાય છે!!!

સતપંથ સાહિત્ય સીરીઝ

નંબર ૫ મો તથા ૬ હો.

“એ હિપદશક આનુઓ”-તથા “રેલેવે બુસાફર” અને “પરમાર્થલી-પીરોની વિઠતા” એ નામે ૫ ૨ તથા છઠ્ઠી સીરીઝ નંબરની જુકો વાંચવાની દરેક સુચ ધર્મ પ્રિમ બંધુઓને ખાસ બલામણુ કરવામાં આવે છે.

બગબગ ૬૦૦ વરસ સુધી શુપ્ત રહેલા ખુદાઇ ધર્મ સિદ્ધાંતોમાં કદ ખુબી છે! તે જોવાને આ તકોની કદર કર માટે અને શાંતિ મેળવી તે વાંચીને સમજવા પ્રયત્ન કરવો એ અમારી વિનંતી છે.

